

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 432. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992356919376.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Og dog er dette endnu ikke den fulde Forklaring. Vi har her endnu kun de to Led: Vellyst og Grusomhed. Men det tredje, Religionen fattes ikke. Den indfinder sig som den fuldstændiggørende Farve naar man ret betragter de to første. Novalis har jo sagt de ovenfor anførte Ord: «Nadverens guddommelige Betydning er de jordiske Sanser en Gaade. Men den, der blot én Gang sugede Livets Aande af hede, elskede Læber, og hvis Hjerte smeltede ved en hellig Ilds skælvende Flammer ... han vil æde af hans Legeme og drikke af hans Blod evindeligt.» Det kristelige Mysterium var paa den Tid en Genstand, der sysselsatte alle Hjerner, blandt mange andre Kleists, til hvis nærmeste Venner Tidens første Mystiker, den sindrige Sofist Adam Müller, hørte. Man kan undres eller stødes ved at se dogmatisk-mystiske Forestillinger klinge igennem i et hedensk Drama om en Amazonedronning; men for at forstaa dette som mange andre beslægtede Forekomster maa man betænke det relativt Sande og Berettigede i denne Mystik. Disse Mænd kunde ikke have de religiøse Begreber i en Skuffe for sig uden Sammenhæng med deres Liv og deres Gerning. De sysselsatte sig ikke med en Forestilling som Nadveren en Formiddagstime to eller tre Gange om Aaret; den gennemtrængte alle deres Tanker, og de forsøgte at se Virkeligheden i Mysteriets Lys. Man finder i Friedrich v. Baaders samlede Værker (fjerde Bind, Antropologi) mellem mange smaa Afhandlinger: *Om Ekstasen, eller de i magnetisk Søvn Talendes Henrykkelse, Om Seerinden fra Prevorst, Fyrretyve Sætninger af den 433 religiøse Erotik o. s. v., ogsaa en Afhandling betitlet: At alle Mennesker er i den sjælelige, gode eller daarlige Mening af Ordet Antropofager* (det er: Menneskeædere). Denne Afhandling begynder: «Mennesket, nemlig som Hjerte eller, med Skriftens Ord, som indre Menneske i Modsætning til det ydre, lever ikke af udvortes Næring eller af legemligt Brød, men lever, og det ikke i overført men i allervirkeligste Mening, kun af andre indre Mennesker, Hjerter eller personlige Væsener som af dem, der bespiser ham, og af deres Ord som Spise.»